

pokud tento základní poměr za souhlasu toho, jenž požívá úvěru, skutečně byl převeden (srov. judikát býv. nejvyššího soudu vídeňského, čís. 234). Že by se tak bylo stalo v tomto případě, nebylo při podání knihovní žádosti listinami vůbec prokázáno (§§ 26, 31, 32 b) a 94 knih. zák.).

Čís. 6489.

Nevčasnost a škodlivost zrušení spoluvlastnictví podle §u 830 obč. zák.

Předpoklady zrušení spoluvlastnictví k nemovitosti platí též, jsou-li společníky manželé. Předluženost podílu žalujícího společníka není na závadu zrušení společenství.

(Rozh. ze dne 17. listopadu 1926, Rv I 287/26.)

Žalobě manžela proti rozloučené manželce o zrušení spoluvlastnictví ku společné usedlosti dobrovolnou dražbou, bylo oběma nižšími soudy vyhověno, odvolacím soudem z těchto důvodů: Podle § 830 obč. zák. má každý spoluvlastník právo žádati, by bylo společenství zrušeno, ale nesmí právo to vykonávati v čase nepříhodném nebo na škodu ostatních spoluvlastníků a musí proto trpěti odklad nevyhnutelný, okolnostem přiměřený. Nemá-li tudíž spoluvlastníku odňata býti možnost, by uplatnil právo v §u 830 obč. zák. zásadně mu propůjčené, musí námitka nevčasnosti nebo škodlivosti žádaného zrušení spoluvlastnictví odůvodněna býti pouze okolnostmi rázu pomíjejícího, nikoliv okolnostmi trvalými nebo takovými, jichž změny nebo konce nelze v dohledné době očekávati. Pro posouzení nevčasnosti nemohou býti rozhodny subjektivní poměry strany žalované, nýbrž poměry objektivní, které se dotýkají věci samé a mají na ni věčný účinek. Ani k odůvodnění odkladu škodou, druhému spoluvlastníku zrušením spoluvlastnictví vzcházející, nelze uváděti škodu, která ho stihne pokaždé, ať se nemovitost prodá kdykoliv, neboť jinak by spoluvlastník pro osobní poměry ostatních spoluvlastníků mnohdy vůbec nemohl své právo vykonávati. Nelze proto za rozhodnou uznati okolnost, žalovanou uplatněnou, že zrušením spoluvlastnictví pozbude držby a vlastnictví hospodářské usedlosti, která jí bezpečněji zajišťuje existenci a výživu, než výnos uloženého kapitálu. Ostatně zcela případně poukazuje prvý soud k tomu, že dnes poměry hospodářské i peněžní jsou tak ustáleny, že každý ze spoluvlastníků, kdyby si v dobrovolné dražbě usedlost nekoupil, svůj podíl v penězích bezpečně si uložit nebo na koupi jiné, k obhospodaření způsobilé nemovitosti vynaložit může. Právem dospěl tudíž prvý soud k přesvědčení, že přítomná doba není nevhodnou k rozdělení spoluvlastnictví. Rozdělení to nebude však ani ke škodě žalované, neboť při nastalém rozvratu rodinném a hospodářském, kdy manželství stran po jednoročním trvání již rozsudkem ze dne 4. března 1925 z viny žalobcovy pravoplatně bylo rozloučeno a kdy tento vlastně žádného přínosu neměl k vyplacení postupní ceny 20.000 Kč u občanské záložny v B. 25.000 Kč

si vypůjčiv a dalšími dluhy ve výši 37.500 Kč svoji polovici zatíživ, je společné obhospodařování usedlosti nemyslitelné, poněvadž výtěžek z polovice žalobcovy nestačil by ani ke krytí úroků z knihovních dluhů a k zaplacení veřejných dávek a hospodaření na celé usedlosti bylo by za nynějších rozháraných poměrů jen pramenem různých sporů a tím spíše ke škodě než k prospěchu žalované. Žalovaná ostatně sama uznává nemožnost dalšího společného hospodaření, tvrdíc v odvolání, že spoluvlastnictví toto pochopitelně trvat nemůže a že podnikne kroky, by žalobce spoluvlastnictví tohoto zbaven byl patrně z domnělého důvodu, že se do spoluvlastnictví usedlosti vloudil a, je předstíranými dluhy zatíživ, povinností s manželstvím spojeným se vymknul a takto bezdůvodně a lstivě se obohatil. Co však žalovaná i v budoucnosti proti žalobci podniknouti zamýšlí ať s výsledkem nadějným nebo beznadějným, nemůže býti na překážku uplatňování práva žalobci jako spoluvlastníku dle § 830 obč. zák. příslušejícího. Tvrdí-li žalovaná, že knihovní dluhy ve výši 37.500 Kč jsou předstírané, musí nastoupiti cestu odpůřících sporů ať spoluvlastnictví zůstane nebo bude zrušeno žalobou. Nepřípadným je mínění žalované, že by prodejem společné nemovitosti byl ohrožen její případný nárok na výživu její a dítěte, neboť pro toto výživné může vésti exekuci na případný čistý výtěžek z prodané polovice žalobcovy, ač-li jaký vybude. Ostatně žalovaná netvrdila za sporu, že by nároky na výživu pro sebe nebo pro dítě již uplatnila. Posoudil tudíž prvý soud věc po stránce právní zcela správně, když, shledav, že žádané zrušení spoluvlastnictví soudní dražbou není ani nevčasným ani na újmu žalované jako spoluvlastnice, žalobě vyhověl.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolání žalované, uplatňujícímu dovolací důvod nesprávného posouzení věci po právní stránce podle §u 503 čís. 4 c. ř. s., nelze přiznati oprávnění. Zkoumaje opodstatněnost uplatněného dovolacího důvodu, schvaluje dovolací soud právní názor soudu odvolacího, že, nemá-li spoluvlastníku vůbec býti odňata možnost, by uplatnil právo propůjčené mu předpisem §u 830 obč. zák., může námitka nevčasnosti nebo škodlivosti žádaného zrušení spoluvlastnictví odůvodňována býti pouze okolnostmi pomíjejícího rázu, nikoli trvalými nebo takovými, jichž konce nebo změny nelze v dohledné době očekávati, a že pro posouzení nevčasnosti nemohou býti rozhodny subjektivní poměry a z nich vyvěrající subjektivní škoda strany žalované, nýbrž jen objektivní, věci samé se dotýkající a na ni věcný účinek mající poměry, jakož i že k odůvodnění odkladu, že druhému spoluvlastníku zrušením spoluvlastnictví vzejde škoda, nelze uváděti takovou škodu, která ho stihne pokaždé, ať se nemovitost prodá kdykoliv, poněvadž jinak by spoluvlastník pro osobní poměry ostatních spoluvlastníků mnohdy vůbec nemohl vykonati své právo na rozdělení společné věci (srov. rozhodnutí sb. n. s. č. 2387 a jiné). S tohoto hlediska dlužno označiti za nesprávný dovolatelčin názor, že v případě rozdělení spoluvlastnictví najmě mezi manželi jest přihlížeti v kaž-

dém jednotlivém případě k subjektivním poměrům případu, neboť to, co bylo shora řečeno o zrušení spoluvlastnictví vůbec, platí ovšem i pro zrušení spoluvlastnictví mezi manželi. Okolnosti uplatňované dovolatelkou proti žalobnímu nároku s hlediska nevčasnosti a škodlivosti žádaného zrušení spoluvlastnictví jsou však povahy subjektivní a kromě toho rázu trvalého; ani předluženost žalobcovy polovice nemůže býti na závadu právu, žádati za zrušení spoluvlastnictví, ježto toto právo jest podle toho, co shora řečeno, toliko obmezeno případným odkladem jeho výkonu, odůvodněným okolnostmi rázu jen pomíjejícího, tedy odkladem přiměřeným, nejnutnějším, nikoli však odkladem takovým, který by učinil právo, žádati o zrušení spoluvlastnictví, marným navždy. Předluženost neodůvodňovala by však odklad jen dočasný, nýbrž založila by trvalou nemožnost zrušení spoluvlastnictví. Dovolání, jež se jinak odkazuje na správné důvody odvolacího soudu, bylo jako neodůvodněné zamítnouti.

Čís. 6490.

Vyrovnačího dlužníka, jenž nezapravil včas kvotu z peníze, jež sám uvedl ve svém seznamu dluhů a jež přísahou stvrdil, stíhají následky Šu 57 vyr. ř.

(Rozh. ze dne 17. listopadu 1926, Rv I 637/26.)

Žalobě věřitele proti vyrovnávšimu se dlužníku o zaplacení celé pohledávky, ježto žalovaný nezapravil zplna vyrovnací kvotu, bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Jako dovolací důvod uvádí se nesprávné právní posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), leč není ho tu. Ovšem jest těžištěm sporu otázka, jak se má chovati vyrovnací dlužník, by se vyhnul následkům Šu 57 vyr. ř., když pohledávka přihlášená k vyrovnacímu řízení jest sporná, a může-li rozsudek, jímž se teprve přesně stanoví výše pohledávky, vysloviti pro dlužníka tyto následky. Soud první stolice vyjádřil názor, že stačí, když dlužník zaplatil kvotu z pohledávky, pokud není sporná, a přenechá soudu její určení, pokud jest sporná. Poněvadž však dle vyúčtování ze dne 30. června 1922 dluhoval žalovaný 30.000 Kč s úroky, byla nesporná 10% kvota 3000 Kč, které žalovaný nezaplatil a proto vyslovil pro žalovaného následky Šu 57 vyr. řádu. Než pak měl soud první stolice zůstatí důsledným až do konce. Žalovaný přes tvrzené vyúčtování popíral pohledávku a kvotu, jakou by měl dle toho žalobcem tvrzeného vyúčtování zapraviti. Odvolací soud míní naproti tomu, že žalovaný, ač byl opětne upozorněn, že jeho dluh činí více než 28.000 Kč, a bylo mu pohroženo následky Šu 57 vyr. řádu, nezaplatil žádané vyšší kvoty ani k soudu nesložil a tudíž vědomě odpíral splnění vyrovnání. V dovolání